

INLEIDING

In deze brochure vindt u de gang van zaken tijdens de Viering van de Zondag in de Maranathakerk.

Wij volgen in de viering als 'orde van dienst' sinds jaar en dag het 'oecumenisch ordinarium', waarin steeds de vaste teksten klinken van Kyrie en Gloria (Smeekgebed en Loflied), het Credo (Geloofsbelijdenis, alleen in een dienst wanneer de Doop wordt bediend) en verder het Sanctus en Benedictus ("Heilig, heilig .." en "Gezegend is Hij ..") en het Agnus Dei (Het Lam Gods) als ook de Tafel wordt gevierd.

De wisselende teksten per zondag (het 'proprium') ontlene we aan het oecumenisch leesrooster van de Raad van Kerken in Nederland, mede omdat de kindernevendienst en de brugkerk gebruik maken van dit leesrooster uit "Kind op zondag".

Liturgie, het geheel van (gesproken en gezongen) woorden en handelingen die samen de orde van de eredienst uitmaken, heet in de christelijke kerk meestal 'eucharistie': (vertaald: dankzegging). Wij komen bijeen om de goede gaven, het woord (de boodschap van de Bijbel), het brood en de beker te ontvangen en gebeden te zingen en zeggen. Wij doen dat om een teken op te richten van het nieuwe leven na Pasen, het leven waar de dood geen vat meer op heeft. Het is immers Pasen geweest en de Heer leeft. Christenen zijn de mensen die geloven dat de Heer is opgestaan en dat Hij de dood overwonnen heeft. Wij komen samen om deze nieuwe werkelijkheid te beleven.

λειτουργία = Leitourgia, is een woord dat uit het voor-christelijke Hellenistische rijk stamt en het best vertaald kan worden met: dienstverlening. Het bijzondere van leitourgia is dat het om dienstverlening in drieërlei betekenissen gaat:

- * een dienst van een slaaf aan zijn heer,
- * een dienst van de heer aan zijn slaaf en
- * een dienstverlening van de slaven onderling.

De christelijke kerk heeft in het woord leitourgia ervaren, dat daarmee de essentie van hun bijeenkomst was weergegeven:

- God (de Heer) bewijst zijn knecht (de wereld) een dienst, (hij geeft zijn Woord en tekenen in de vorm van Sacramenten)
- de wereld (de knecht) bewijst God (de Heer) een dienst (zij looft en aanbidt de Heer)
- de aanwezigen in de bijeenkomst bewijzen de wereld (de medeslaven) een dienst (zij representeren de gehele wereld).

In de liturgie ging en gaat het dus om drie richtingen:

- van boven naar beneden (God naar de wereld)
- van beneden naar boven (de wereld naar God)
- een horizontale lijn (de aanwezigen als vertegenwoordigers van de hele creatuur)

Bij ons vieren is onze afkomst - de joodse en vroeg-christelijke, waar immers onze traditie van Schriftlezen, Psalmzingen en Gebeden-zeggen vandaan komt - van het grootste belang, alsook wat zich op grond daarvan heeft ontwikkeld in de geschiedenis van Rome en Reformatie, maar niet om het daarbij te laten.

We zullen telkens opnieuw de Viering van de Zondag vorm moeten geven - in verbondenheid met de kerk van alle tijden en plaatsen - toegespitst op de actuele inhoud van Gods verhaal met de mensen anno Domini (in het jaar onzes Heren).

Van beslissende betekenis is, in hoeverre wij sámen als gemeente ons kunnen vinden in de vorm van dit moment. Niets is dodelijker dan een liturgie die niet levend is. Vandaar dat het zaak is, de orde van de eredienst blijvend onze aandacht te geven.

Wij hopen u daartoe met deze brochure te stimuleren en wij houden ons graag aanbevolen voor kritische kanttekeningen en opbouwende suggesties.

Kerkenraad Maranathakerk

Herfsttijd 2006

HET VOORWERK

Iedere viering vereist de nodige voorbereiding. Wanneer op zondag de deuren open-gaan en de **commissie van ontvangst** staat aangetreden om 'kerkgangers' binnen te laten en zo nodig de weg te wijzen, want gelukkig zijn er altijd weer nieuwkomers, dan is dankzij de inspanningen van de **koster** het huis op orde. Er kan gevierd worden!

Daar is ook een 'programma' voor; de **orde van Dienst**, getypt en gedrukt een dag of wat eerder, dat u bij binnenkomst krijgt aangereikt eventueel samen met het Liedboek, de liedbundel "Tussentijds" en als u wilt een Bijbel. Met deze orde weet eenieder nu wat hem of haar te doen staat. Liturgie is afgesproken werk!

In de vieringen volgen we het oecumenisch leesrooster opgesteld door de Raad van Kerken in Nederland, rekening houdend met de gang van het kerkelijk jaar. Veelal is dit een doorgaande lezing uit één Bijbelboek samen met een wisselend tekstgedeelte uit Oude of Nieuwe Testament.

Er is een liedkeuze gedaan, ook op tijd, zodat **predikant én cantor-organist** zich goed kunnen voorbereiden. Voor de predikant zijn er immers de Leerhuis-momenten waarin de Bijbelstof ook aan de orde is. De cantor-organist heeft zijn voorwerk ten dienste van kerkkoor, eventueel kindercantorij en muziekgroep, alsook de voorbereiding van het orgelspel. Concreet met het oog op deze viering is met **ouderlingen en diakenen** doorgesproken, wat dit keer hun aandeel is en de leiding van de **kindernevendienst** en de **brugkerk** is evenzeer voorbereid waar het vandaag over gaat. De viering kan beginnen!

In de vergaderingen van de Kerkenraad wordt het voorwerk steeds besproken en ook telkens nadien geëvalueerd. Er is sprake van een permanent 'leerproces', waar de praktijk getoetst

wordt aan onze opdracht om de Evangelieverkondiging zo goed mogelijk gestalte te geven en de Lofzang gaande te houden.

DE VOORAVOND

In de aanloop naar Kerst en naar Pasen zijn er op de woensdag van 19.30-20.00 uur **Vespers**, respectievelijk in de dagen van Advent en in de 40-dagen-tijd. In de stille of goede week is er dagelijks een avondgebed.

Gemeenteleden gaan ons hierin voor. Ook hier is er sprake van afgesproken werk. Het leesrooster correspondeert met dat van de zondag. Het psalmgebed klinkt voluit. De gebeden zijn voorbereid en we vullen de stilte met onze persoonlijke voorbeden - soms ook hardop in het noemen van een naam, een zaak; omdat het ons zo hoog zit dat we het moeten delen met elkaar, ook al is dit nog zo persoonlijk.

Het is voorwerk in de zin van toeleven-naar: Een moment van concentratie, van aanbidding en gebed om met heel de Scheping door het donker van de nacht heen aan het licht te komen op de eerste dag van de week.

In de vesper of het avondgebed wordt de solidariteit betoond met allen en alles wat in onze wereld als 'niet-goed' wordt beleefd. Datgene, wat in de chaos, in de woeste woestijnen verkeert van duisternis wordt hier te lijf gegaan door enkelen namens allen, graag ook met u samen, plaatsvervangend voor de gehele mensheid op aarde.

DE VIERING VAN DE ZONDAG

VAN BUITEN NAAR BINNEN

"Zonder kerkgangers geen viering",
dat is een open deur, maar gelukkig is de 'open deur' van ons kerkgebouw in ieder geval bij u, die deze brochure leest, bekend. We vieren in de Maranathakerk samen heel wat af, we gaan van zondag naar zondag en van Feest tot Feest.

De vraag is, of u zich wel bekend wil weten, wanneer u de deur (veelvuldig) binnengaat? Wij weten heel goed, dat er mensen zijn die graag min of meer anoniem willen blijven. Dat is een ieders goed recht en wij willen dat ten volle respecteren.

Altijd kunt u na afloop van een viering contact hebben met de voorgangers. U heeft ze tijdens de dienst gezien en in de Voorhof kunt u hen de hand drukken.

In de entreehal van ons kerkelijk centrum is de Informatiestand, waar u op de hoogte gebracht kunt worden van alle activiteiten en andere zaken die onze gemeente betreffen.

DE KERK IN

"In stilte nemen we plaats in de kerk!"

Zó luidt de eerste regel op de orde van dienst en niet voor niets! Gehoord hebbende alle op- en aanmerkingen in de loop van de tijd is de kerkenraad van mening dat we moeten blijven nastreven om in STILTE de kerk binnen te komen.

Ook tijdens het orgelspel roepen wij u op om niet al te luidruchtig elkaar te begroeten of een conversatie te beginnen. Hiertoe kunt u beter de entreehal en de garderobe gebruiken, of na afloop van de viering de kapel van het gemeentecentrum tijdens de koffie. Veel mensen geven aan zich graag in alle rust te willen voorbereiden op de dienst, sommigen liefst in volledige stilte.

ORGELSPEL

Zo'n kleine vijf minuten voor het aangegeven tijdstip van de dienst - op zondag 10.30 uur - bespeelt de muzikale voorganger het orgel. Niet eerder, daar dit orgelspel niet zozeer bedoeld is als achtergrondmuziek bij het elkaar begroeten, maar veeleer voor een moment van concentratie op de viering.

Uit de orde van dienst kunt u opmaken welke Schriftgedeelten er aan de orde zijn en welke liederen we zullen zingen. U kunt zich tijdens dit orgelspel hierop voorbereiden, of op adem komen van alles wat u bezighoudt. Overigens is de kerk altijd om 10.00 uur op zondag open, dus u kunt eerder komen als u dat prettig vindt.

BEGROETING

Tegen half elf treden de andere voorgangers; de diaken samen met 'het kaarsenkind', de ouderling en de predikant, de kerk binnen en na een begroeting houdt de laatste (of de ouderling bij een gastpredikant) een korte inleiding op de dienst. Bij deze inleiding gaat het om:

- dit moment in het kerkelijk jaar,
- de samenhang van Schriftgedeelten, liederen en gebeden in deze viering,
- de gang van zaken bij de viering van de Maaltijd en/of Doopbediening afhankelijk van het feit, of er een Dienst van Schrift én Tafel en/of Doop is,
- de pastorale aandacht voor o.a. rouw, met vermelding uit het Calendarium, van hen die we de komende week gedenken.

Hierna kan plaatsvinden de

VOOROEFFENING

Toen in 1973 het Liedboek voor de Kerken tot stand gekomen was, schreef de hiervoor verantwoordelijke commissie in het 'Ten geleide' tot slot:

"Onze arbeid is nu afgesloten. Daarmee is niét gezegd, dat de arbeid aan de vernieuwing van het kerkelijk lied is afgesloten. Er zullen, naar wij hopen, nieuwe liederen blijven ontstaan, die straks een verrijking voor het Nederlandse kerklied kunnen betekenen. In die zin blijft ons werk naar de toekomst open."

Ruim dertig jaar later, zijn er vele nieuwe liederen verzameld in de bundel "Tussentijds". Onderweg naar een vernieuwd Liedboek zullen we deze bundel in onze vieringen regelmatig gebruiken.

In de '**voorroefening**' worden liederen zo nodig ingestudeerd, waarbij nog altijd onbekende psalmen en gezangen uit het Liedboek niet worden vergeten. Soms betreft de voorroefening een psalmodie, waarbij de onberijmde psalmtekst door het koor en de antifoön door allen wordt gezongen. In de regel op muziek van Arie Eikelboom of van zijn voorganger: Adriaan C. Schuurman, die het onberijmd zingen van de psalmen in de Maranathakerk tot een traditie heeft gemaakt.

DIENST van SCHRIFT en TAFEL

Op de eerste zondag van de maand en op hoogtijdagen vieren we een Dienst van Schrift en Tafel. Zó is onze gewoonte, omdat dit - zo vinden wij – hoort bij een gemeente die ernst wil maken met de woorden:

"... doet dit tot Mijn gedachtenis!"

Woorden aan Tafel gesproken door de Voorganger bij uitstek:

JEZUS CHRISTUS

aan de vooravond van Zijn kruisiging. Maar niet de bittere ernst van Zijn dood vieren we in de Maaltijd. Neen, dat Hij Zijn leven heeft gegeven om ons te bevrijden van alle onmenselijkheid en dat het God ernst is met ons, dat mogen we samen feestelijk beleven, tot welk kerkgenootschap men ook behoort. Kinderen zijn niet uitgesloten, niemand in feite, die van harte Jezus Christus wil belijden als zijn of haar Heer.

Ook al zijn we het niet gewoon om iedere viering een dienst van Schrift en Tafel te laten zijn, toch wordt deze hier als uitgangspunt genomen om toe te lichten.

Al lezende zult u ook merken, dat we in deze brochure tevens de gang van zaken bij een Doopbediening hebben opgenomen. Dit is niet wekelijks aan de orde, maar telkens een feest om samen te vieren.

ORDE VAN DIENST

Wanneer u de liturgie ter hand neemt, ziet u de volgende orde:

de VOORBEREIDING

de SCHRIFT

eventueel **de DOOP**

de GAVEN en GEBEDEN

regelmatig **de TAFEL**

DE VOORBEREIDING

AANSTEKEN VAN DE KAARSEN

De diaken heeft voor de dienst een kind gevraagd om met ons te beginnen door het aansteken van de kaarsen op Tafel. Onder kloggelui wordt het licht van de Paaskaars naar de beide kaarsen op Tafel gebracht en later nemen de kinderen en jongeren dit mee naar hun eigen ruimte in de nevendienst en brugkerk.

Ieder jaar klinkt in de Paaswake de Lof van het Licht bij het ontsteken van de nieuwe Paaskaars. Zichtbaar hierop zijn het Christusmonogram en de letters alpha en omega, Hij is het begin en het einde. Zó mag dit ook gezien worden in de twee

kaarsen op Tafel. Maar net zo goed drukken deze beiden de samenhang van Oude en Nieuwe Testament uit, alsook Kerk en Synagoge, of Bruidegom (de Messias) en Bruid (de Gemeente). De wierookkorrels op de Paaskaars duiden op de wonden van Jezus; het Evangelie van de Opgestane Heer is immers dat van de Gekruisigde!

Met dit begin gaan we biddend en zingend op naar de dienst van de Schrift en de viering van de Maaltijd; met het teken van het Licht, onderstreept door de

BEMOEDIGING

De ouderling spreekt:

"Onze hulp (is) in de Naam van de Heer",

de gemeente valt in met:

"die hemel en aarde gemaakt heeft".

Een psalmwoord ter opening van oudsher uit Psalm 124 vers 8.

Hierna volgt meteen het

DREMPELGEBED

Ingeleid door de zinsnede: "Verootmoedigen wij ons voor de Heer, onze God". Een oud woord voor 'je-klein-maken'. Een omhaal van woorden is hierbij niet op z'n plaats, het gaat erom dat we met een enkele zin onze plaats weten in alle bescheidenheid en beschikbaarheid. Juist waar dit maar al te vaak niet het geval is, klinkt er schuld in door; in ieder geval het besef van "wij-schieten-te-kort". Toch zijn we hier weer samen aanwezig, gaan we met elkaar de drempel over om recht voor God te staan; Zijn Woord te horen en met onze dienst in de wereld ook te gehoorzamen. Dan heffen we aan de

PSALM VAN DE ZONDAG

In de gang van het kerkelijk jaar is het veelal deze psalm die de zondag benoemt. Hij geeft de toon aan. Met het zingen van de psalm zijn we verbonden met de Kerk van alle eeuwen en voor-

al met Israël, want het is Israëls gezangboek dat we openslaan. Waar op de eerste en derde zondag van de maand, alsook op de feestdagen, het koor mee-voorgaat in de dienst, zingen we de psalm in wisselzang of onberijmd met een antifoon. Met de psalm zijn we ook verbonden met allen die in de eeuwen voor ons deze al zongen. Lofzingend en/of smekend brengt de psalm in gedachtenis wat de Heer deed voor Zijn volk en al wat Hij schiep. Soms is de psalm al in de toon van het

KYRIE en GLORIA (staande)

Hierin klinkt de nood, die zoveel wijder is, zoveel breder en hoger dan enkel: mijn eigen geweten. Het kyrie-bidden betreft de nood der wereld, ten-hemel-schreiend: "*HEER, ontferm U!*". Van heel de wereld leggen wij onze verzuchtingen neer in het smeekgebed. Wij weten er geen raad mee!

Aan het eind van de viering, nadat ons dingen helder geworden kunnen zijn, kan dit alles opnieuw verwoord worden in de voorbeden. Zó loopt er een overspanning over de dienst; van het Kyrie (of Smeekgebed) naar de Voorbeden.

Dáárop wil de Schrift ons een helderder zicht geven. Maar zonder overgang volgt op het Kyrie eerst het Gloria of een Loflied. Dat is een wending van 180° en daar hebben we vaak moeite mee; van een diep zuchten naar de verhoogde toon van de lofprijzing. Waarom is dat? Even verbijsterend als de nood der wereld is de verbazing over Gods goedheid. We durven zuchten, omdat we geloven in Zijn barmhartigheid. Wij kunnen alles bij Hem brengen, omdat de 'grote daden Gods' ons óók bekend zijn en verhaald worden.

In de 40 dagen voor Pasen en gedurende de Adventstijd wordt het Gloria niet gezongen, of beter wordt het ingehouden om straks voluit te klinken. Alle nadruk ligt in deze perioden op de

inkeer, wat is eigenlijk 'de nood van onze wereld' en hoezeer zijn wij daar 'noodzakelijk' mee verbonden, in hoeverre zijn wij daar zelf debet aan?

Wanneer we zover zijn 'voorbereid', wordt het hoog tijd dat we over dit alles het licht van de Schrift laten schijnen. De Bijbel wordt vanuit de 'bijbelnis' samen met de kaarsen door de ouderling van dienst en twee gemeenteleden opgedragen.

Eerst dan treedt in feite het 'ambt van de dienaar des Woords' in werking. Tot op dit moment is ook de predikant niet meer geweest dan zo'n biddend, zingend en zuchtend mensje. Nu mag hij tegenover de gemeente gaan staan. Dient hij zich aan, niet met eigen gezag, niet met het 'woord van een mens', wél met het gezag van Gods Woord:

*"De HEER zegene u en Hij behoede u,
de HEER doe Zijn aangezicht
over u lichten en zij u genadig,
de HEER verheffe zijn aangezicht
over u en geve u vrede".*

(Numeri 6:24)

Dit wordt door ons allen beaamd en zo zijn onze oren gescherpt om nu de verkondiging uit de Heilige Schrift niet alleen te horen, maar ook te verstaan in de concrete situatie van onze tijd.

DE SCHRIFT

Na de ZEGEN bij de opening van de Schrift gaan de kinderen naar hun nevendienst en de jongeren naar de brugkerk. Zij horen daar de Schriftvertelling en verwerken die op hun eigen wijze.

SCHRIFTLEZING uit TeNaCh

De eerste lezing is in de regel altijd uit de joodse Bijbel - TeNaCh - voor ons het Oude of Eerste Testament. Uit Wet (Tora), Profeten (Nebiim) of Geschriften (Chetubim)

wordt ons gelezen door de ouderling van dienst en dit kan geschieden uit verschillende vertalingen. Vanouds de Statenvertaling, opgevolgd de NBG-vertaling van 1951 en nu soms de Nieuwe Bijbel Vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap, maar ook de "Naardense Bijbel" vertaald door ds. P. Oussoren. Vertalen is vertellen in 'eigentijdse' woorden, maar wiens taal is het toen en nu in de 21^e eeuw?

Waar de ouderling aan het begin van de viering de predikant de hand heeft gedrukt is dit niet zonder reden gebeurd. Die handdruk is ook meer dan enkel 'een goede dienst', de ouderling is medeverantwoordelijk voor de verkondiging die uit de Schriften opklinkt en de uitleg daarvan. Als eerste is hij of zij de aange-
wezen persoon om de gemeente met de Schrift te confronteren.

SCHRIFTGEZANG

Tussen de (meestal twee) schriftlezingen in klinkt een zo genoemd 'schriftgezag'. Het betreft hier een berijming van veelal een gedeelte uit de Brieven, daarom ook wel Epistellied geheten, of we zingen uit het liedboek van Israël een psalm. Het karakter van de zondag naar de gang van het kerkelijk jaar komt ook hierin tot uiting.

EVANGELIELEZING gesproken en gezongen

Waar uit TeNaCh een doorgaande lezing wordt gehouden, klinkt nu het Evangelie van de zondag. Ook is het mogelijk dat er hier een doorgaande Evangelie-lezing is. De predikant doet deze lezing vanaf de kansel, in tegenstelling tot de eerdere lezing die vanaf de ambo (de lezenaar rechts voor in de absis bij het doopvont) klinkt.

De lezing van het Evangelie dus het laatst, omdat volgens oeroud besef van de christelijke gemeente de Heer ons daarin het meest nabij komt.

Wanneer het koor mee-voorgaat in een viering is het mogelijk om de Evangelie-lezing ook gezongen ten gehore te brengen. Dit betreft dan een enkel vers, dat als 'motet' klinkt. De componist probeert de woorden van het Evangelie zodanig te verklanken, dat de verkondiging met behulp van muzikale middelen nog beter te verstaan is.

LOFZEGGING

In antwoord op de Schrift gesproken en gezongen komt de gemeente aan het woord, niet aan het Woord. Neen, dat wordt juist beantwoord met de lofzeggung:

*"U komt de lof toe, U het gezang,
U alle glorie, O Vader,
O Zoon, O Heilige Geest,
in alle eeuwen der eeuwen"*

Hiermee zou de dienst van Schrift voorbij kunnen zijn, ware het niet dat de Verkondiging van Gods Woord niet zomaar vanzelfsprekend is. Het vraagt anno Domini om uitleg, om vertaling van de 'grote daden van de Heer' in ons leven.

SCHRIFTUITLEG

Niet zelden is er in feite teveel 'van het goede' uit de Schrift om in de uitleg recht te doen. Soms is er een duidelijk verband tussen de verschillende schrift-gedeelten, een andere keer minder. Bij een doorgaande lezing uit een Bijbel-boek ligt het voor de hand om daar vooral de nadruk op te leggen.

Hoe dit alles ook zij, de schriftuitleg is onderdeel van de gehele viering en staat als zodanig nooit op zichzelf. Hij is uiteraard verbonden met het voorafgaande en wil ook in relatie staan tot dat wat (direct) volgt.

LIED of CANTATE na de uitleg

De liedkeuze hier is nauw verbonden met de uitleg, soms als onderstreping, nu eens als een aanvullende notie, dan weer als vertaling op andere wijze.

In de Maranathakerk wordt op deze plaats in de liturgie ook soms een cantate gezongen.

In een cantate wordt een bepaald bijbelgedeelte soms letterlijk, soms vrijer, soms zeer vrij muzikaal verwerkt tot één of meerdere zangstukken met instrumentale begeleiding. Afhankelijk van de tijd van ontstaan en de componist bestaat een cantate veelal uit één of meerdere delen; openingskoor, aria's, recitatieven en slotkoor. In de keuze van de cantate is het karakter van de zondag en de gelezen schriftgedeelten bepalend.

Heel nadrukkelijk kiezen wij niet voor 'cantatediensten' .. ,
maar voor *'vieringen met cantate'*.

De cantate, gelijk alle kerkmuziek, wil ons als vierende gemeente ten dienste staan.

DE DOOP

Wanneer in een viering de doop bediend wordt dan is het in de regel op deze plaats in de liturgie. Na een korte inleiding zingen we het

DOOPLIED

Hieronder wordt - voor zover het één van de kleinsten betreft - de dopeling binnengebracht.

Het lied zet de toon voor de betekenis van de doop. Staande bij het doopvont gaat de ouderling van dienst ons vervolgens voor in het bidden van het

DOOPGEBED

Hierin is met name sprake van een 'gedenkend' bidden. Met het oog op dit mensenkind en zijn of haar toekomst gedenken wij vandaag;

- dat de Heer, onze God, Zich met ons verbonden heeft op leven en dood:
 - Hij heeft de aarde tot aanzijn geroepen uit de wateren van de afgrond,
 - Hij heeft met Zijn schepping een nieuw begin gemaakt door het water van de zondvloed,
 - Hij heeft Zijn volk Israël uit de slavernij gered en geleid naar het land van belofte door het water van de Rode Zee,
 - Hij heeft ons Zijn Zoon aangewezen toen Hij ondergedompeld werd in het water van de Jordaan;

- dat de Heer, onze God, door Christus Jezus een gemeente bijeen brengt, gedoopt in Zijn doop, met Hem gestorven en opgestaan, levend door Zijn Geest, op weg naar Zijn toekomst.

DOOPBELIJDENIS

Met de Kerk van alle tijden en plaatsen belijden wij vervolgens ons geloof met de woorden van de Apostolische Geloofsbelijdenis, het Credo.

Waar de dopeling of de doopouders in dit geloof de doop verlangen en ouders beloven hun kind zó te begeleiden, dat het zijn of haar doop leert verstaan, gaan we nu over tot de

DOOPBEDIENING

In de Ene Naam van Vader, Zoon en Heilige Geest.

Hierbij zijn de aanwezige kinderen in de viering zoveel mogelijk

rond het doopvont geschaard, tot en met de kleinsten uit de kinderoppas, die samen met de dopeling onder het dooplied zijn binnengekomen.

Juist waar aan kinderen, toen zij zelf nog klein waren, de doop is bediend, moeten we hen steeds weer bepalen bij de betekenis van de doop. Vandaar dat er in de regel met de kinderen een gesprekje plaatsvindt bij het doopvont.

Ook worden zij soms betrokken bij het aansteken van

DE DOOPKAARS

Aan de Paaskaars wordt voor iedere dopeling het Licht ontstoken, dat ook hun leven wil verlichten:

"Ik ben het licht der wereld!"

De doopkaars kan zeker in de kring van het gezin op uitnemende wijze dienst doen. Wanneer men bijvoorbeeld op Feestdagen de doopkaars ontsteekt - vooral ook wanneer een kind het zelf kan en mag doen - is het een goede gelegenheid om de doop en zijn betekenis weer in het licht te stellen.

Met de brandende doopkaars gaan de kleinsten samen met de dopeling weer uit ons midden onder het zingen van een lied.

GAVEN EN GEBEDEN

MEDEDELINGEN

Op iedere orde van dienst staat de **'agenda'** met activiteiten in de komende week. Hier wordt bij de mededelingen op gewezen.

Verder worden nu de collecten aangekondigd door de diaken, alsmede naar wie dit keer de bloemengroet gaat namens de gemeente, eventueel vergezeld van een bandopname van de dienst, om - indien men dat wil - thuis of in het ziekenhuis de viering achteraf mee te beleven. Via de kerkteléfono doen een aantal gemeenteleden, die aan huis zijn gebonden, dat rechtstreeks.

INZAMELING DER GAVEN

In een dienst van Schrift en Tafel is hier altijd sprake van een diaconale collecte. Onze gaven worden ingezameld voor het lenigen van allerlei noden in de wereld, dicht om ons heen en verder weg op aarde. De diaken draagt onze gaven op en plaatst die in de nis van de absis bij het Avondmaal-gerei. Zó worden zij in verbinding gebracht met die andere gaven: Brood en Wijn. De tekenen van Zijn gave; Jezus Christus die zijn leven heeft gegeven om dat van ons te redden tot een vernieuwd leven.

Hierna volgen de

VOORBEDEN en STIL GEBED

Gaven en gebeden hebben beiden te maken met de dienst van de gemeente in de wereld. Bij uitstek zijn het de diakenen die ons hierin voorgaan, of anderen hiertoe door hen gevraagd. Alle nood van kerk en wereld brengen zij biddend onder woorden, maar niet om er vanaf te zijn, juist om er zelf verantwoordelijkheid voor te nemen. In de voorbeden is er immers ook sprake van een bidden dat op onszelf terugslaat, het bepaalt ons bij de opgave om in de wereld een teken te zijn van Gods liefde en barmhartigheid.

Juist ook bij de voorbeden komt het 'samen-spel' in de liturgie van voorgangers en gemeente sterk tot uitdrukking. Iedere voorbede wordt afgesloten (al dan niet gezongen) met de zinsnede:

v: ... *zo roepen wij U aan:*

waarop allen antwoorden: "*HEER, hoor ons gebed!*"

Wanneer de Tafel *niet* wordt gevierd, beginnen de voorbeden met een dankgebed en volgt - na het afsluitende stille gebed - het 'gebed des Heren' door allen hardop gebeden met "*Onze Vader ...*". Dan klinkt staande gezongen het slotlied, meteen gevolgd door de wegzending en de zegen. Bij de uitgang is er dan nog een collecte (meestal voor de wijkraad van kerkrentmeesters). Onder orgelspel verlaten we de kerk; daarna is er koffie in de kapel.

NODIGING

Wanneer de dienst van de Tafel wel plaatsvindt, ziet het verloop van de liturgie er als volgt uit: Als de gaven zijn gegeven en de voorbeden zijn gebeden, is de dienst van de Tafel in feite al begonnen en worden allen genodigd om deel te nemen aan de Maaltijd van de Heer. Een ieder die zich geroepen voelt deel te nemen aan de Maaltijd van de Heer nodigt Hij van harte uit, hoe jong iemand ook is of tot welk kerkgenootschap hij/zij behoort.

DE TAFEL

LOF- en DANKGEBED

Hiermee begint de viering van de Maaltijd en de volgende elementen zijn erin opgenomen:

Na de wederzijdse begroeting van voorganger en Gemeente klinkt;

- de dankzegging aan de Vader,
- het Sanctus en Benedictus
- de gedachtenis van Christus
- de aanroeping van de heilige Geest
- de verwijzing naar het komende Koninkrijk

VREDEGROET en GEBED DES HEREN

De oudchristelijke gewoonte van de pax - de vredeskus - is vertaald in het samen hand in hand bidden van het Onze Vader, ingeleid met:

"De vrede van de Heer is met u, houdt vrede onder elkaar, brengt vrede aan anderen".

Waar wij dit 'opgestaan' bidden, is er sprake van het 'communiegebed' bij uitstek:

"Geef ons heden ons dagelijks brood en vergeef ons onze schulden gelijk ook wij onze schuldenaars vergeven ...".

Hierna klinkt het 'Agnus Dei' – Lam Gods dat wegdraagt de zonden van de wereld ...

WOORDEN over BROOD en BEKER

Bij het breken van het brood en bij het dankzeggend zegenen van de beker, wordt door de voorganger de eenheid van de hele gemeente wederom geaccentueerd. Dit wordt nog eens onderstreept door allen, wanneer gezongen wordt uit

HET ONDERRICHT DER APOSTELEN

Dit boekje uit de 2e eeuw was al veel eerder bekend, maar is pas in 1873 te Konstantinopel (vanaf 1923: Istanboel) boven water gekomen en hierin staat o.a. een zegening met aan het eind: *"Zoals dit brood dat wij breken verstrooid was over de bergen en werd samengebracht en één is geworden, breng zo uw gemeente bijeen in uw Rijk van de einden der aarde"*.

De GEMEENSCHAP van BROOD en WIJN

Onder het zingen van toekomstgerichte liederen vindt nu de gemeenschap van Brood en Wijn plaats.

Hierbij lopen we door het middenpad van de kerkzaal naar voren - gaan we als 't ware op naar de Tafel - ontvangen vooraan het Brood uit de handen van de voorganger : *"Het lichaam van Christus, het brood uit de hemel"*. Zowel ter linkerzijde bij de kansel als bij het doopvont aan de rechterzijde wordt u de Wijn (in de tinnen beker) of druivensap (in het glas) uitgereikt door gemeenteleden: *"Het bloed van Christus, de wijn van het Koninkrijk"*. De beker of het glas kunt u ook elkaar doorgeven, maar in het geval u om wat voor reden dan ook – medische bijvoorbeeld – liever niet uit dezelfde beker drinkt, kunt u van het tafeltje een klein bekertje nemen.

Ter afsluiting van de maaltijd wordt in de absis Brood en Wijn gedeeld door predikant, ouderling, diaken en die gemeenteleden

die door de diaken zijn gevraagd om mee uit te delen.
Hierna is het einde van de viering kort en bondig. Alles is nu gezegd en gedaan!

Wat rest - na een kort woord van dank en het slotlied - is de

WEGZENDING EN ZEGEN

"Nu begint uw dienst in de wereld", spreekt de voorganger.
We mogen uitgerust - met name in de zin van toegerust - de wereld weer ingaan. We mogen dit doen als gezegende mensen, die in hun geloof weet hebben van:

*De VREDE van God, die alle verstand te
boven gaat, zal uw harten en gedachten
bewaren, door Christus Jezus, onze Heer!*

Zo gaan we

Van BINNEN naar BUITEN

Bij het verlaten van de kerk is een tweede collecte. Meestal zijn dit inzamelingen ten dienste van ons eigen gemeentelieven, het geheel van de Haagse Protestantse Gemeente of de Protestantse Kerk in Nederland.

Na afloop van de viering kan er in de Kapel van het gemeentecentrum worden nagepraat. Iedere zondag wordt daar koffie geschonken, waarvoor eenieder van harte is uitgenodigd!

Menigmaal is er in de Voorhof - naast de vaste informatiestand in de Entreehal - materiaal uitgesteld ter inzage, of wordt u opgeroepen om mee te werken aan een gerichte activiteit.

Bijvoorbeeld; het schrijven van brieven in het kader van Amnesty International, het rondbrengen van Kerst- of Paasgroeten vanwege de Diaconie, het ondertekenen van een petitie e.d. Met andere woorden 'onze dienst in de wereld' begint ter plekke en anders wel voor ieder op zijn of haar plaats in de samenleving.

VIERINGEN met KINDEREN en JONGEREN

Tijdens het winterseizoen is er af en toe een Viering met Kinderen en/of Jongeren. Dit houdt in, dat de kinderen dan geen nevendienst hebben, of de jongeren Brugkerk, maar de gehele dienst meevieren in de kerk. Hiervoor hebben we geen vaste vorm. Dat wil zeggen, we houden de structuur aan van de orde van dienst zoals die in deze brochure is beschreven.

Steeds zoeken we naar een invulling van de verschillende onderdelen, die zodanig is dat zij dit kunnen meemaken - soms ook met de nadruk op máken door een actieve bijdrage - zonder dat dit voor ouderen 'kinderachtig' is. Dat dit geen eenvoudige zaak is, mag duidelijk zijn. Maar het lijkt ons geen goede zaak, wanneer er slechts één vorm is voor de liturgie, die namelijk alleen maar door volwassenen gevierd kan worden.

DIENSTEN in VIEREN en THEMA-VIERINGEN

Ook al is het 'oecumenisch ordinarium' het uitgangspunt voor iedere viering, liturgie is een kwestie van 'in-beweging-zijn'. Waar we samen dan uitkomen is de vraag, maar waar we onderweg zijn en blijven, gaan we - 'op hoop van zegen' - de goede kant op. Hierbij speelt de ontwikkeling in het verleden een grote rol, mag ook de toekomst in dezelfde geest zijn!

Wanneer er op zondag een **dienst in vieren is**, dan beginnen we niet met een kerkdienst maar is er een 'programma' van meestal vier activiteiten; Bijbels leerhuis, leerhuis liturgie & kerkmuziek, brugkerk en nevendienst. Ook kunnen er meer activiteiten zijn, wanneer bijvoorbeeld een werkgroep (pastoraat) meedoet of een kring (rondje 30).

Om 11.30 uur sluiten we af met een gezamenlijk 'ochtendgebed' waarin niet meer gepreekt wordt, maar o.a. de stilte centraal staat.

Af en toe wijken we af van het oecumenisch leesrooster en is er een **thema-viering**. Alles draait dan om het gekozen onderwerp.

ONS GEBOUW

Weliswaar is de Maranathakerk uit 1949 geen monument, maar van genoeg historische waarde om zorgvuldig mee om te gaan ten aanzien van het verleden. Het unieke karakter van de kerk is dan ook niet aangetast bij de grondige renovatie in 2000.

Integendeel, door de nieuwe kleurstelling komt de absis veel beter tot z'n recht en heeft het geheel de transparantie gekregen die altijd al door het raam in de absis werd opgeroepen. Goed is het, dat de (ingekorte) banken zijn gehandhaafd, zeker met de mogelijkheid om ze in een verschillende opstelling te plaatsen. Een verrijking is de scheidingswand met de Voorhof en de beide nissen onder het orgel, dit geldt ook voor de hardhouten vloer. De laatste kunnen we met een goed geweten betreden, daar er geen stukje tropisch regenwoud voor is gekapt.

Wanneer we vanuit de Voorhof de Kerk binnenkomen gaan we langs het (verplaatsbare) **Doopvont**, dat met de kaarsenstandaards z'n plaats heeft in de glazen nis. We kunnen er niet omheen, dat we als 'gedoopten in de Naam van de Ene' hier sámenkomen om de Heer te ontmoeten, die ons oproept om te "kiezen voor het Leven!".

In de rechternis bevindt zich de **Bijbel**, die tijdens de dienst met de twee kaarsen (zie ook blz. 8 en 9) van hier wordt opgedragen. Het Woord van God als Licht in de duisternis en een Lamp voor onze voet om elkaar opnieuw te zoeken en te vinden. Aan de andere zijde is de gedachtenis-nis met daarin het boek – **Calendarium** – waarin de namen zijn opgetekend van hen, die ons hier in dit huis en in de kerk van alle tijden en plaatsen zijn voorgedaan. Op deze plaats kunt u ook zelf een kaars aansteken om iemand te gedenken.

Door de verplaatsbare banken is het mogelijk om ook in een andere opstelling dan gericht naar de absis samen te zijn. Zo maken we in een U-vorm gebruik van de kathedraal en kaarsenstandaards die qua ontwerp overeenstemmen met het doopvont in de glazen nis. Met name bij rouw- en trouwdiensten wordt nogal eens gekozen voor deze opstelling, om de gemeenschap nadrukkelijk van aangezicht tot aangezicht te beleven.

DE ANTEPENDIA

Over de inrichting van de kerk is veel te zeggen. Denkt u maar aan de schilden van de kunstenaar Paul Citroen, die de overgang markeren van de ranke zuilen naar de zware gewelfdragers. In deze brochure zijn de afbeeldingen tussen verschillende teksten weergegeven met het oorspronkelijk onderschrift uit de eerste toelichting. Wij beperken ons hier nu tot hetgeen, wat telkens weer wisselt en dat zijn de 'antependia'. Het betreft hier de 'voorhangsels' zoals die op de Tafel zichtbaar zijn, de stola van de voorganger en de boekenleggers in de bijbels.

- PAARS:** In de 40-dagen-tijd vóór Pasen en in de Advent vóór het Kerstfeest. Paars is de kleur van de inkeer. Een tijd van voorbereiding wordt er door gekleurd.
- ROZE:** Op de derde zondag in advent (Gaudete) en op de vierde in de 40-dagen-tijd schijnt de komende witte feestkleur al even door het paars heen en verheugen wij ons op dat wat komt met Kerst en Pasen.
- WIT:** Op de Feestdagen van Pasen, Kerst en Epifanie. De kleur 'wit' drukt vreugde uit, het verbeeldt het licht, maar evenzeer is het uitdrukking van het schuldeloze, van het gereinigde, van het feestgewaad van de bruid.
- ROOD:** Met Pinksteren.
De liefde geeft de toon aan; hartverwarmend. Rood, ten teken van bezieling, het getuigenis, eventueel ook het martelaarschap.
- GROEN:** Als teken van hoop kleurt het alle dagen na Pinksteren en een enkele zondag na Epifanie.
- ZWART:** Op de Goede Vrijdag is het de kleur van de rouw, maar met name tekent het de menselijke schuld.

TOT SLOT

Een paar namen om uzelf eventueel bij bekend te maken:

Marian van Duijvenvoorde - 2^e Schuytstraat 231, 2517TN -
tel. 345.91.19:

Onze kosteres is als 'moeder van het huis' ook degene die de ledenadministratie verzorgt en waarbij u terecht kunt met alle vragen over het gebruik (cq. huur) van ons gebouw.

Email: notedop@zonnet.nl

Wim Spaans - Sportlaan 452, 2566MB - tel. 397.26.97:

Hij is de scriba van onze kerkenraad. U kunt zich tot hem wenden met elk verzoek om een doopbediening, de bevestiging en inzegening van een huwelijk of levensverbintenis, alsook het laten overschrijven vanuit of naar een andere (wijk)gemeente. De scriba verzorgt ook het 'preekrooster' en het rooster van dienstdoende ambtsdragers. Email: spaans.mooiman@freeler.nl

Ds. IJjo Akkerman - Malakkastraat 22, 2585SN - tel. 306.04.69:

Als voorganger in de Maranathakerk altijd aanspreekbaar voor pastorale zorg en leerhuis-activiteiten, met name n.a.v. of met het oog op een viering. Email: churchy@wxs.nl

Arie Eikelboom - 2e Schuytstraat 226, 2517TR - tel. 346.75.57:

Onze cantor-organist voor informatie over de kerkmuzikale activiteiten. Graag verwelkomt hij ook U op het vrouwenkoor, dat iedere donderdag repeteert van 20.00-22.00 uur in de kerk.

Email: arie.eikelboom@wxs.nl

Johanna Reinsma-Bredewout - Kranenburgweg 5, 2581XZ -
tel. 355.3446:

Als diaken medeverantwoordelijk voor de zondagse bloemengroet (graag namen doorgeven!) en ook voor de kerktelefoon-aansluitingen (zie Wegwijzer).

Viering van de zondag

in de Maranathakerk
2° Sweelinckstraat 156

Hervormde wijkgemeente van de Protestantse Gemeente Den Haag